

PARDUBICKÝ KRAJ

- 1 Určete polohu kraje v rámci České republiky.
- 2 Zjistěte, kolik obyvatel má Pardubický kraj.
- 2 Se kterými kraji Pardubický kraj sousedí? Sousedí i s některým jiným státem? Pokud ano, se kterým?
- Popište znak kraje.
- 3 Erb s polovicí koně získal podle pověsti prapředek pánů z Pardubic Ješek již ve 12. století. Vypráví se, že při tažení na Milán v noci vnikl do města, ale při návratu s kořistí jeho koně přetřela spuštěná městská brána. Ješek nechtěl nechat oblíbené zvíře nepříteli, a tak jej odtáhl do ležení.

Krajské město Pardubice

Pardubice jsou důležitým správním, kulturním a průmyslovým centrem a univerzitním městem.

- 2 Zjistěte, které fakulty Univerzitu Pardubice tvoří a kterými obory se na nich studenti zabývají.

pardubická radnice

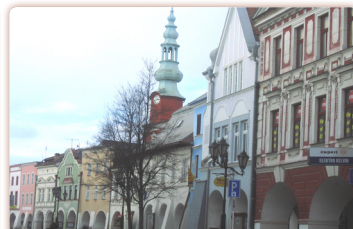
pardubický zámek

Další významná města

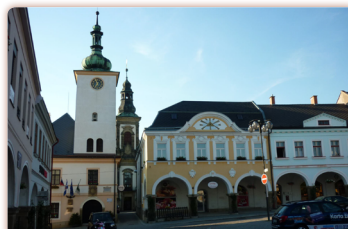
Dalšími významnými městy jsou **Chrudim**, **Svitavy**, **Ústí nad Orlicí** a **Česká Třebová**.

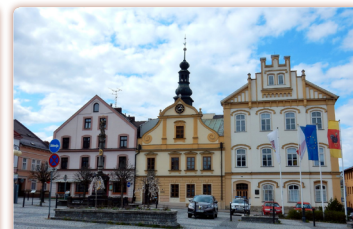
Chrudim

Svitavy

Ústí nad Orlicí

Česká Třebová

- Společně jmenujte další města ve vašem kraji.

Povrch a vodstvo

Do severovýchodní části kraje částečně zasahují **Orlické hory** a **Králický Sněžník**, do jižní části **Železné hory** a **Žďárské vrchy**. Ze západu sem zasahuje nížina podél řeky Labe.

Nejvýznamnější řekou kraje je **Labe**, významné jsou i řeky **Loučná**, **Tichá Orlice** a **Chrudimka**.

- 2 Vyhledejte nejvyšší horu kraje.
- 2 Vyhledejte Chrudimku a Loučnou a určete, jaký přítok Labe (pravý/levý) tvoří.
- 2 Vyhledejte další řeky v tomto kraji.
- 2 Vyhledejte pramen Moravy a pramen Svitavy.

Zemědělství

V nížině podél Labe se pěstuje pšenice, ječmen, řepa cukrovka, kukuřice a řepka olejka, v podhorských oblastech oves, brambory a len. V horských oblastech se pouze chovají ovce a skot.

- 3 Na příkladech plodin pěstovaných v tomto kraji vysvětlete, jak přírodní podmínky ovlivňují zemědělství.

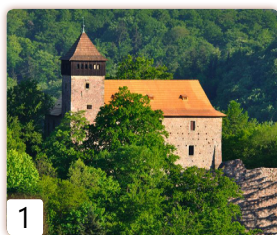
Průmysl

Jedná se především o průmysl **chemický**, např. závody Synthesia nebo Paramo, elektrotechnický, potravinářský, strojírenský a energetický. Pardubice jsou po staletí známé **výrobou perníku**.

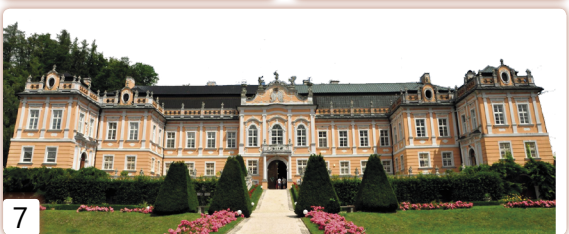
- 4 Zjistěte a uveďte příklady dalších podniků ve vašem kraji, které se zabývají průmyslovou výrobou.

Kulturní památky

V kraji se nachází mnoho zámků, hradů a jiných kulturních památek.

5 K památkám přiřaďte správné označení: a) hrad Svojanov, b) zámek Nové Hrady, c) hrad Kunětická hora, d) zámek Litomyšl, e) hrad Litice, f) kostel sv. Markéty v Podlažicích, g) chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladruzech nad Labem.

Navštívili jste tyto památky? Které z nich patří do seznamu památek UNESCO? Které další kulturní památky vašeho kraje znáte?

Přírodní krásy

6 Zopakujte si, proč jsou některé oblasti zvláště chráněné.

V kraji najdeme oblast se zajímavými skalními útvary Maštale, jejíž nejznámější část tvoří skalní město **Toulovcovy Maštale**. Oblíbená je i naučná stezka **Zemská brána**.

Které chráněné krajinné oblasti se v kraji nacházejí nebo do něj alespoň částečně zasahují?

Toulovcovy Maštale

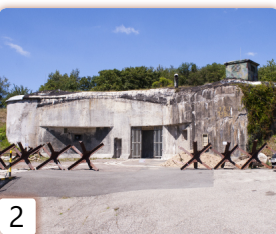
Zemská brána

Rekreace

7 Vyluštěním přesmyčky získáte název obce, která je oblíbeným lyžařským střediskem: NÍDOL VAMORA (1).

Zjistěte, kdy a proč byla zbudována dělostřelecká tvrz Hůrka (2).

Co se dozvíte na Veselém Kopci (3)?

1

2

3

Známí rodáci

8 Společně zkuste určit významné rodáky vašeho kraje.

a) Narodil jsem se v Litomyšli. Má nejznámější díla jsou opery *Prodaná nevěsta* a *Libuše* nebo symfonická báseň „Vltava“ z cyklu *Má vlast*. Kdo jsem?

b) Žili jsme v Rybitví. Jsme bratrance a společně jsme vynalezli nový typ pluhu – ruchadlo. Kdo jsme?

c) Narodil jsem se v Holicích. Z vědeckých výprav do Afriky jsem přivezl řadu zajímavých předmětů. Najdete je ve sbírce Afrického muzea v mém rodném městě. Kdo jsem?

Připravte podobné hádanky o dalších známých osobnostech pocházejících z vašeho kraje (např. Jan Kašpar, Josef Ressel, Bohuslav Martinů, Roman Šebrle, Dominik Hašek, Martin Doktor).

Krajské město: **Pardubice**

Další města: **Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Česká Třebová**

Povrch: **Orlické hory, Hrubý Jeseník, nížina podél Labe**

Řeky: **Labe, Tichá Orlice, Chrudimka**

1. Jmenujte plodiny a oblasti, v nichž se pěstují.
2. Jmenujte typy průmyslu zastoupené v kraji.

3. Jmenujte příklady kulturních památek kraje.
4. Jmenujte příklady přírodních krás kraje.

Mgr. Magdalena Konečná, Ph.D.

VLASTIVĚDA 4

POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS

kde žijeme

učebnice pro 4. ročník základní školy

Jazyková spolupráce: Mgr. Lenka Bičanová, Ph.D.; Bc. Denisa Řeháčková

Odpovědná redaktorka: Mgr. Magdalena Konečná, Ph.D.

Redakční spolupráce: Ing. Mgr. Martin Janáček

Fotografie: archiv NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.; Marek Bartoníček (k); Lenka Bičanová (b, i); Esperanto-klubo Písek (e); Fojsinek (f); Herbert Frank (g, n); Lubor Ferenc (o); Lenka Gotthardová (m); Lukáš Kalista (h); Magdalena Konečná (p, q); Lucie Kotrlová (r); Prazak (j); Zdeněk Pražák (d); Karel Sakař (c); Tomáš Urban (a)

Grafická úprava: Lucie Kotrlová

První vydání (2021)

Vydala:

NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.
Bratislavská 23d, 602 00 Brno
tel.: 545 222 286, 777 577 739
e-mail: nns@nns.cz
www.nns.cz